...к II. ч. 98. (...) ...ятниця, 9. травня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration: Reichsstrasse 34.
Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Велика акція нім. летунства

БЕРЛІН, 8. V. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил** подає:

Сильні ескадри летунства переводили минулої ночі нагальні атаки на корабельні варстати, фабрики зброї та харчеві маґазини у пристанях **Клайду.** Важкі знищення спричинило велике число розривних і запальних бомб у корабельних варстатах біля **Ґлезґова.** Дальші успішні летунські атаки спрямовано на портові уладження **Ліверпулю, Нюкестл і Плімавту,** як також на дальші анґлійські пристані на південному й південно-східньому побережжі. Підчас бомбардування летовищ у південно-східній Анґлії згоріли галі й схови, знищено або ушкоджено деяке число літаків на землі. В морському районі довкола Анґлії один торговельний корабель містоти 10.000 тон поцілено влучно трьома бомбами, так що можна числитися з його втратою. Важко ушкоджено бомбами другий великий корабель.

Підчас налетів німецьких ловецьких літаків на Анґлію та ворожих налетів на зайняті й німецькі терени ворог утратив 7 ловецьких літаків, 2 боеві літаки і 6 загородних бальонів.

В **Північній Африці** відбито знов протинаступ сильних анґлійських відділів проти німецько-італійських військ, що вдерлися до укріплень **Тобруку,** з великими втратами для ворога.

На острові **Мальті** німецькі боеві літаки атакували вчора багато разів летовища **Люка.** Поцілено влучно летунську площу, галі та схови. Вибухли сильні пожежі. Підчас нічної атаки німецьких боевих і спадних літаків на пристані Ля Валетти знищено передусім корабельні варстати. Німецькі ловецькі літаки зістрілили над островом 3 анґлійські літаки.

Ворог налітав слабими силами безуспішно на деякі місцевости на північно-західньому побережжі Німеччини без ніяких шкід.

В часі від 30. IV. до 6. V. ворог утратив разом **55 літаків.** З того 30 літаків зістрілено в повітряних боях, 10 зістрілила морська фльота, 4 протилетунська артилерія, решту знищено на землі. В тому часі пропало 38 німецьких літаків.

Успіхи іракських військ

БЕЙРУТ, 8. V. — Як повідомляють з Баґдаду, частини іракської поліції обсадили укріплений двірець **Декісуір** біля Самури, при чому розброїли та взяли в полон анґлійську залогу. Іракійці зайняли також радіовисильню.

Уряд Іраку вислав до дипльоматичних представників меморіял у справі бомбардування неукріпленого міста Фавлюха, де знищено мечет, і в справі бомбардування лікарні в Аль Рашід.

Давні арабські палестинські революціонери, що перебувають у Сирії, ухвалили взяти участь у боротьбі з Анґлією. В іракському консуляті в Бейруті зареєструвалось біля тисячі арабських добровольців.

Завзяті бої за Басру

ШВАЙЦ. БЕРН, 8. V. — Урядова аґенція Аваса подала з Баґдаду повідомлення іракського ґенерального штабу:

Західня ґрупа: Гармати й літаки збомбардували сильно табор в **Габбанії,** де знищили маґазини муніції й ропи. Знищено на землі 2 літаки. Вороже летунство бомбардувало двічі табор у Рашіді. та скинуло запальні й розривні бомби на табор і летовище, та без шкід. Літаки й протилетунська артилерія зістрілила кілька бомбовиків.

Південна ґрупа: Ворожий літак надлетів учора вполудне на війська біля **Басри** та скинув кілька бомб. Іракські війська заатакували анґлійські війська в **Басрі.** Дійшло до дуже завзятих боїв. Ворожі літаки налетіли на **Рутбу** та скинули кілька бомб, далеко від форту. Пять транспортових літаків намагалося осісти в Гадіссі. Іракські війська обстрілювали їх скорострілами. Один із літаків загорівся, два інші літаки зайнято. Ворог утратив 6. V. 11 літаків, з того 9 бомбовиків і 2 транспортові літаки. Ушкоджено 5 дальших літаків. Іракські війська здобули стацію помп нафтопроводів. Знищено анґлійське летовище в Сеннельсебані та збомбардовано летовище в Шайбі біля Басри. Забрано в полон багато анґлійських вояків.

—o—

Бій за Тобрук

РИМ, 8. V. — **Головне Командування Італійської Армії** подає:

Ескадри німецького летунського корпусу бомбардували одне з летовищ на **Мальті** та при тому зістрілили 3 літаки типу Герикен.

В **Північн. Африці** дії італійських військ біля **Тобруку,** де відперто ворожі протинаступи, тривають далі. На фронті **Солюму** діяльність стеж. Підчас летунських атак на пристань у Тобруці затоплено один середній корабель. Італійські ловецькі літаки зістрілили над Тобруком один літак типу Бленгайм. Анґлійські літаки атакували кілька місцевостей у **Киренаїці.** Було кілька жертв у людях, матеріяльні втрати були незначні.

У **Східній Африці** на відтинку Аляджі відперто нову ворожу атаку із втратами для ворога.

Сталін головою уряду

МОСКВА, 9. V. — Як подає ТАСС, рада народніх комісарів звільнила дотеперішнього голову уряду, комісаря закордонних справ **Молотова** з його становища голови та іменувала Сталіна головою ради народніх комісарів. Комісар закордонних справ Молотов іменований заступником голови ради народніх комісарів.

З нагоди зїзду нашої кооперації

Краків, 8. травня 1941.

Дня 9. травня ц. р. відбудеться в Кракові кооперативно-торговельна нарада представників усіх українських кооперативних Союзів. Нараду скликує Українська Господарська Спілка — УГАС, торговельна централ Союзів, напередодні своїх загальних зборів. Ця нарада має перевірити підсумки дотеперішньої діяльности нашої кооперації в цілості й кожного Союзу та УГАС-ки зокрема, щоби на основі дотеперішніх досягів зясувати собі плян праці на майбутнє.

У нарадах будуть брати участь також представники української кредитової кооперації, бо торговельна праця вимагає співпраці з фінансовими установами. Крім торговельних справ прийдуть іще інформації про стан і розвоеві тенденції німецької кооперації та правно-господарські приписи й розпорядки у Ген. Губернаторстві. Зїзд має до вирішення дуже поважні справи. Сьогоднішне господарське життя, побудоване на зовсім нових основах, вимагає від нашої кооперації великих зусиль. Кооперація має бути не тільки чинником достави господарських потреб і збуту сіль.-госп. продуктів, але має бути одночасно й допомічним чинником у переустрої господарського життя на українських землях у Ген. Ґубернаторстві. Значить, на ньому тяжать великі завдання і від нього залежить у великій мірі господарське життя українського населення в Ґен. Ґубернаторстві. Біля 900 господарсько-торговельних кооператив, 10 кооперативних Союзів та УГАС із його відділом у Люблині — це вже немаловажна сітка наших госп.-торг. станиць. Проте їх діяльність іще далеко не зуміла — це мусимо собі сказати одверто — обхопити тих ділянок праці, які вона повинна обхопити. Ще, напр., не всі Союзи опанували якслід у своїй окрузі ділянку збуту сіль.-госп. продуктів, ще не зуміли добитися того, щоби наладнати доставу всіх потреб нашого села й міста.

Ми розуміємо, що 1940 рік був першим роком їх діяльности в нових обставинах і майже всі вони повстали щойно у 1940 р., й у днях 3. та 4. лютого мали свою першу нараду про напрямні своєї праці. Тільки від 7. травня почала свою діяльність УГАС-ка, і впродовж цілого року творилися по селах та містечках наші кооперативи. Розуміємо, що кооперації треба було у 1940 р. вложити багато праці для приеднування в члени населення. Тому годі було в цьому одному році доконати все те, чого вимагає життя. Беручи під увагу, що сама УГАС-ка дійшла впродовж 7—8 місяців 1940 р. до 3,022.545 зол. товарових оборотів, а всі союзи доставили населенню товарів на біля 18 міліонів зол., а до того ще переводили акцію збуту сіль-госп. продуктів, мусимо признати, що були це великі досягнення.

Але досягами в 1940 році вже не може наше господарське життя вдоволънятися тепер. Воно розростається, тому ставить до кооперації щораз більші вимоги.

Ми певні, що провід нашої кооперації свідомий своїх завдань у нинішніх нових обставинах, бо вже дав докази цього. Тому радо вітаємо цей з'їзд представників у дні 9. травня. Надіємося також, що загальні збори УГАС-ки, які відбудуться чергового дня, цебто 10. травня, дадуть змогу більшого, ніж досі, закріплення співпраці між нею і Союзами з одної сторони й між нею і нашим приватним купецтвом — з другої.

Обороти УГАС-ки за 1940 р. свідчать про добре розвинену торговельну діяльність. Але при порівнанні оборотів УГАС-ки з оборотами Союзів бачимо, що Союзи далеко не все покривали свої закупи у своїй централі. Значить, чогось ще бракує в їх взаєминах. Може обставина, що УГАС-ка є не кооперативною організацією, тільки акційною? Але це не може бути перепоною, бо не в формі річ, а в змісті. УГАС-ка є централею кооперації, її акції є у 75 відсотках у руках кооперації і вона служить майже виключно потребам кооперації. Зрештою таку форму прийняла для неї саме кооперація. Що більше, УГАС-ка є членом Ревізійного Союзу Кооператив і підлягає його контролі та його вказівкам, таксамо, як усі кооперативні установи. Отже нема причини дивитися на УГАС-ку, як на некооперативну установу.

На ці два дні нарад наших кооператорів дивиться наш господарський світ із повним довірям у переконанні, що наше господарське життя за допомогою кооперації ввійде без труднощів у таке річище, якого вимагає той устрій, в якому сьогодні живемо.

Суез та його значіння

I.

Над пісковими берегами Червоного моря, коло 150 км. на схід від столиці Єгипту Каїро, лежить невеличке місто Суез, відоме й славне на цілий світ. Само місто начислює ледви 50.000 мешканців. Свою славу завдячує Суез не своїм великим багатствам, лише свойому ґеоґрафічному положенню. Місто дало свою скромну назву морському заливові Червоного моря, над яким воно положене і каналові, що лучить Середземне море з Червоним.

Через цей канал переходить морський шлях Англії до її володінь на берегах Індійського океану. Морський шлях Англії через Ґібральтар, Середземне море і через Суезький канал є життєвим нервом Англії. Втрата цього нерву мусіла б болюче і рішально відбитись на бойових діях і на висліді сучасної війни.

Завзяті бої в Єгипті, чи, радше, на границях Киренаїки свідчать про те, що Англія добре свідома значіння Суезу для своєї імперії. Втрата каналу може рівнатися програній війні. Щоб до того не допустити, зосередили англійці в Єгипті величезні сили війська і хочуть за всяку ціну протиставитись німецько-італійському походові на Суез. Суезький канал є поруч Ґібральтару найвразливішим життєвим нервом Англії, що лучить її з Індіями, Австралією та іншими володіннями в азійському просторі. Суез є безперечно ключем до азійського життєвого простору Англії.

II.

Суезький канал довгий на 161 км. Він переходить низькодолом від міста Порт Саїд над Середземним морем аж до міста Суез, що лежить над заливом Червоного моря. Цей канал побудовано міжнародним акційним товариством (Compagnie Universalle du Canal Maritime de Suez) в роках 1859—1860 під кермою французького інжиніра Лессепса (Lesseps). Капітал, призначений на будову, дали Англія, Франція та Єгипет. Офіційно Суезький канал є міжнародний і зневтралізований. На основі відповідних умов є він теоретично доступний для всіх країн і кораблів у часі мира й війни. В дійсності справа виглядає так, що про його долю рішає єдино Англія, як їй подобається. Ширина каналу 80—135 м., ширина дна тільки 22 м., глибина його коло 9,5 м.

Суезький канал знаний був уже в дуже давніх часах. По упадку давньої египетської потуги прийшов і занепад каналу. Давній Рим доцінював величезне значіння каналу і тому привів був його до того стану, що ним можна було користуватись. Але в середньовіччі наступив вдруге занепад його. Щойно Наполеон рішив був його належно відбудувати й у той спосіб привести до ужиткового стану, але це сталось щойно в половині XIX. ст. Від того часу находиться канал у руках найбільшої тогочасної світової потуги, Англії. Отже бачимо, що кожна великодержава розуміла вагу Суезу і сягала по нього, як по ключеву позицію до азійського життєвого простору.

III.

Теперішні бої на границі Єгипту, на грецькім архіпеляґу та в Іраку є безсумніву підготовні бої в змаганні за те, хто в будуччині буде паном і володарем того, такого важливого, життєвого і мілітарного пункту. Значіння Суезького каналу було все й усім відоме. Вже в часі світової війни намагалися турки захопити Суез для себе і перервати Англії її життєвий нерв до азійських володінь.

І так у перших днях лютого 1915 р. виставила Туреччина — що правда — слабий експедиційний корпус у силі 16.000 голов з метою захопити Суез у своє посідання. Цей корпус стояв під командуванням німецького полк. Кресс фон Кресcенштайна. До корпусу були приділені німецькі технічні частини. Корпусові вдалося було вправді перейти через канал, але незабаром мусів він перед переважаючими англійськими силами відступити до Палестини. Від тої пори була Англія примушена держати в Суезі значні боєві сили. Літом 1916 р. почав полк. фон Крессенштайн другу виправу для захоплення каналу від Середземного моря. До рішального зудару поміж турками й англійцями прийшло коло місцевости Романі, на полудне від Порт Саїд. Та і тим разом не повелося туркам, які були в порівнанні з англійськими силами заслабі. Англійці мали в той час там коло 200.000 голов до оборони. Одиноким успіхом центральних потуг у боях за Суезький канал було те, що Англія мусіла там тримати велику залогу й не могла її вжити до бою на іншім бойовищі.

IV.

Бої сучасної доби, що ведуться на границі Єгипту, є тільки початком змагань до захоплення Суезу. Посередніми цілями є безсумніву задум опанувати східню частину Середземного моря і викинути звідтіля англійську фльоту.

І. Ільницький-Занкович.

—o—

Іран та Афґаністан

ІРАН (РАНІШ ПЕРСІЯ).

Край має монад 15 міліонів мешканців, територія величиною 1,600.000 кв. км. На 1 кв. км. 9 душ. Населення в більшості перси. Значну національну меншину творять турки, курди й араби. По віроісповіданню більше, ніж половина населення, належить до магометанських шіїтів, біля 1 міліона до сунітів; курди й вірмени — християни. Кількість кочовиків вагається між 2—3 міліонами. У проводі держави стоїть шах і править при допомозі парляменту. Головне місто — Тегеран (360.000 душ) лежить недалеко Ельбрусу. Околиця міста доволі пустинна, лише на півночі простягаються славнозвісні сади. Околиця промислового й торговельного міста Іспагану (110.000 душ) має найкраще оброблену ріллю з цілої країни. Гамадан (100.000 душ) окружений винницями (розвивається гарбарська промисловість), розложений на місці, де колись було Екбатана. Це одно з головних міст перської держави. Шіраз (120.000 душ) в південних горах, славиться своїми розляглими полями рож; з рож виробляють рожевий олій. Недалеко Шіразу знаходяться руїни Перзеполя. Коло Ормузського проливу — Бендер Аббас, що торгує головно з Індією. Могаммера коло Шат-ель-Арабу вивозить багато нафти. Тавріз (230.000 душ) веде всю торгівлю з Ірану на захід. Торговля з СССР йде через Решт й його пристань Ензелі (Раглаві) на березі Каспійського моря. Місто відпустів шіїтів. Мешгед, коло північно-східніх границь, торгує з Китаєм та з Індією, виробляє килими. Керман — у південно-східньому куті, має урожайні околиці на заході; Єзд — має шовкову промисловість та є осередком рарсів, секти, що почитає вогонь.

АФҐАНІСТАН.

Населення 10 міліонів, територія 731.000 кв. км., 14 мешк. на 1 кв. км. Дотепер зберіг свою самостійність. Населення займається головно хліборобством і належить до магометанських суннітів. У проводі держави є емір. Тому, що через Афґаністан веде шлях до совітського Туркестану та до британської Індії, обі ці держави змагають осягнути в Афґаністані значний вплив. Головне місто Кабул (140.000 мешк.), в долині ріки тієї самої назви, володіє важними шляхами з іранської височини до Індії. На іншому шляху лежить Кандагар. Сполучення з СССР йдуть через Герат, де кінчається залізниця, що йде з російської оази Мерву.

БЕЛУДЖІСТАН.

Край мало заселений. Населення в більшості індоевропейські белуджі, займається скотарством, мало хліборобством. Найурожайніші околиці: Келат і Кветті. Більшість території находиться під британським протекторатом, менша частина з Кветтою є частиною індійського цісарства. До Індії веде з Кветти залізниця. М. Оз.

—o—

Вісті з Українського Музею в Празі

ВИСТАВИ В МУЗЕЇ В. Б. У. В ПРАЗІ

Розпочаті в 1940 р. з нагоди 15-ліття існування Музею вистави перетворилися в постійну установу. Музей одну за другою, з невеликими перервами, влаштовує вистави своїх вибраних експонатів. Досі відбулося в Музеї 9 таких вистав. Були це переважно окремі, зібрані в Музеї, колекції, або їх частини, а саме: 1) Українські періодичні видання для дітей і молоді, 2) Українські календарі, 3) Українські публікації в Азії, 4) Статути й реґуляміни українських установ і організацій, 5) Памятки Української Академічної Громади в Празі, 6) Українські клепсидри й інші похоронні та поминальні оголошення, 7) Шевченкіяна, 8) Паперові гроші, що ходили в Україні і 9) Поштові складанки українських установ, організацій і окремих осіб.

На музейні вистави приходить значна кількість публіки й навіть цілі екскурсії, відвідують їх також чужинці та приїзджі до Праги українці. Особливо багатою була вистава Шевченкіяни — найбільша досі того роду вистава на чужині, яка була розташована в цілому поверсі музейного дому. Кожна з досі влаштованих вистав у більшій, або меншій мірі причинилася до поповнення виставлених матеріялів. На черзі тепер вистава, присвячена сірожупанникам.

РОБІТНЯ МУЗЕЮ

В квітні 1941 р. минуло повних два роки після відкриття у власному музейному домі робітні Музею В. Б. У. Увесь цей час робітня функціонувала реґулярно чотири рази на тиждень — в понеділок, середу й пятницю та ще додатково в неділю.

Музейна робітня, звана також читальнею, призначена для опрацювання музейних і архівних матеріялів, а також для використання зібраних в Музеї публікацій. Вона є вільно приступна, як для членів Музею, так і для нечленів. За минулий час у ній працювало кілька сот осіб, з них частина постійно. Попит з боку відвідувачів був головно на матеріяли з відділу періодики, а також і з різних інших відділів та мистецьких колекцій Музею. Серед відвідувачів переважали професори й студенти високих шкіл. Працювало за цей час у робітні не мало й приїзджих українців, які знаходили в Музеї матеріяли та публікації, потрібні для викінчення їхніх наукових студій та праць.

КОЛЕКЦІЯ СЛОВНИКІВ У МУЗЕЇ

В підручній бібліотеці Музею В. Б. У. є збірка словників, що нараховує вже 70 томів і має понад 50 назв, з них 30 українських. В цій збірці є енциклопедичні видання, правописні й термінольоґічні словники. З останніх є словники української термінольоґії таких фахів: сільське господарство, лісотехніка, ґеольоґія, медицина, право, математика й військові справи. Загальні словники є: німецько-український й українсько - німецькі, англійсько - український, латинсько - український, чесько-український, українсько - чеський, мадярсько - український, українсько - російський і російсько - український. Цих останніх найбільше, а саме: В. Дубровського, П. Терпила, Іваницького-Шумлянського, академічного видання, Б. Грінченка (оба видання). Решта словників у чужоземних мовах (нім., фран., анґл., хорв., білор., польськ., болг. і т. д.), без української частини. З повних енциклопедичних видань є Книга Знання (УЗЕ 3 тт.) і малий Лярус; крім того кілька томів Вел. Сов. Енциклопедії й один том Енциклопедії літературної. З фахових словників є ще Театральний словник, видання Отта. В робітні Музею виявляється потреба мати якусь велику енциклопедію; Музей був би дуже вдячний за допомогу в цій справі, також за всяке доповнення збираної ним колекції словників.

ДУБЛЯКАТНИЙ ФОНД МУЗЕЮ

При Музеї В. Б. У. є дублікатний фонд, що складається зі значного числа книжок, газет, журналів, мап, нот і т. п. Повстав він головно завдяки передачі до Музею решток різних видавництв — віденських, берлінських, празьких, зальцведельських, тощо. Матеріяли цього дублікатного фонду Музей дає до ужитку для просвітніх цілей різним українським орґанізаціям, а також використовує й при обмінних операціях з метою поповнення власних колекцій. Особливо добрі наслідки для Музею дав в останньому часі обмін із Славянською Бібліотекою в Празі, видавництва І. Романа та Юр. Тищенка-Сірого, Славянським Інститутом та інш. Завдяки цим операціям Музей прибрав значну кількість потрібних йому видань ВУАН, „Червоної Калини", періодики, альманахів і т. п.

В справах обміну звертатися на адресу: Українішес Музеум, Праґ XIV., Нусль II., Гутенштайнштрассе 6. Протекторат Бемен унд Мерен.

ЗВІЛЬНЕННЯ ГРЕЦЬКИХ ПОЛОНЕНИХ

БЕРЛІН, 8. V.— У своїй промові в райхстаґу 4. ц. м. **Фірер** заявив, що в доказ признання за хоробрість у боях — грецькі полонені будуть випущені на волю. Звільнення грецьких полонених проходить плявово. Полонені вертаються до своєї батьківщини під проводом своїх старшин.

АНҐЛІЯ ЗАЖУРЕНА ПОДІЯМИ В ІРАКУ

ШТОКГОЛЬМ, 7. V. — Зі звітів кореспондентів шведських щоденників виходить, що в звязку з ходом подій в Іраку анґлійська преса вдарила в жалісні тони. Кореспондент щоденника „Штокгольмс Тіднінґен" подає, що в Лондоні вже не вважають подій в Іраку епізодом. Анґлійці розглядають їх у тісному звязку з загальною загрозою Суезького каналу і становища Анґлії на Середземному морі, особливо в його східній частині. Анґлійці розуміють, що ті події вяжуться зі загальним положенням на Близькому Сході. В Лондоні кажуть, що бритійські війська боронять в Іраку Александрію. Їх завдання таксамо важне, як і оборона Тобруку і Марси Матруку.

АНҐЛІЙСЬКІ РОБІТНИКИ ПРОТИ ЧЕРЧІЛЯ

ШТОКГОЛЬМ, 8. V. — Незалежна Робітнича Партія внесла текст заяви недовіря урядові, бо палата громад повинна вважати „події у Греції, що є повторенням подій у Норвеґії, новим доказом катастрофального воєнного положення. Необхідно створити на місце теперішнього уряду такий уряд, що міг би порозумітися з державами під національ-соціялістичним проводом, щоб почати мирові переговори на основах соціялістичної Европи".

о. ІВАН КОТОРОВИЧ

Тернистий шлях Холмщини*)

Крім кірґізів, які літом і зимою перебували в горах, у своїх юртах, жило тут ще чимало сартів. Всі вони прекрасно їздили верхи на своїх конях, але сідали також на коров й молодих телят, при чому нерідко сідало по кількох на одну таку тварину, що страшенно дивувало наших людей.

Загалом всі ці автохтони відносилися до нас прихильно, помагаючи нам усяким „клевером" для коней і „кізяками" на опал. Місцеве населення було багате на худобу й вівці, тож не дивно, що і нашим людям ніколи не забракло праці, білого хліба, ані мяса. Хто зна навіть, чи в батьківській хаті всі це мали. Покровчани приносили у неділі й свята хліб та булки зі собою до церкви, щоб частувати ними наших людей. Кожної неділі й свята служилося в церкві багато парастасів за померлих з приносом „куті". Тієї „куті" було так багато, що наші старші жінки мусіли брати зі собою до церкви мішечки, щоб нести ці залишки до хати, бо в церкві годі було все зїсти, дарма, що звичайно в поминках усі мусіли брати участь.

Так і надійшли наші перші Різдвяні свята на чужині. Хто не мав ще праці, дістав допомогу від Комітету для втікачів. Я працював самостійно і не потребував ніякої запомоги. А як довідалися покровчани, що я не маю ніякої запомоги, миттю зорґанізували збірку по селі та навезли стільки пшениці, яєць, масла й усякого добра, що я ніколи в себе вдома стільки не мав. Прим., самих яєць привезли понад півтора тисячі штук!

Служба Божа на Різдво, а зокрема спів українських колядок, яких тут російські „батюшки" не мали звичаю співати, зворушували населення до глибини. Слухачі зїздилися з найдальших сіл, та святочна радість не могла осушити нашим людям сліз. Сльози самі тиснулись до очей на згадку про спалені рідні села й міста, про рідну землю і рідні звичаї та традиції. І мені важко було підчас свят без дітей, дві мої доньки, учениці радочницької учительської школи, були евакуовані з цілим манастирем до Петербурга.

Пішли ми на свята з колядою, яка дуже тішила місцевих українців, частинно цілком уже зрусифікованих церквою і школою. В мясниці багато холмщанок виходило заміж за місцевих українських хлопців і вони залишилися там уже на все. Зимою забрали до війська наших хлопців і треба було опікуватися їхніми жінками й дітьми. Багато допомагав мені в усіх тих справах повітовий начальник Кастальський та його діловод Шевченко.

Надійшов Великий Піст, а врешті Страсна Неділя. Декан авліятський о. Богословський почув десь, буцім то я бідую, і тому вирішив забрати мене на Страсну Неділю і Великодні свята до міста. Не дуже охоче виконував я його наказ, бо й справді жаль було покидати щирих своїх людей. Але і вони почували себе заторкнені: ще я не доїхав до о. Богословського, а вже в нього на столі лежала телеґрама від епископа ташкентського з проханням залишити мене таки в Покровці.

Свята минули нам величаво. У Велику Пятницю хотіли ми прибрати, за стародавнім холмським звичаєм, св. Плащеницю квітами і зеленню, тим більше, що тут уже давно стояла розкішна весна й усе довкруги цвіло. Та не дозволив на це місцевий парох, о. Зверов, мовляв, „у нас, в Расеї, єте не водится..."" На виносі Плащениці церква була переповнена. Нічим неприкрашений гріб Спасителя не разив покровчан, зате наші люди переживали це тяжко. Підступаючи, за старим холмським звичаєм, на обох колінах до св. гробу, холмщаки плакали, благаючи Милосердного, щоби дозволив їм вернутися у рідний край. А вже тоді розійшлися перші чутки, що всіх утікачів незабаром вивезуть з Туркестану через погані кліматичні умовини. В Ташкенті, де велика спека, утікачі стали масово вмирати.

*) Див. чч. 94, 96 і 97.

Життя і право

Нові закони про присяжних землемірів

У відношенні до присяжних землемірів обовязують на терені Генерального Губернаторства — так, як у всіх інших ділянках — всі польські закони й приписи, оскільки не змінено їх новими німецькими розпорядками. Таких нових розпорядків вийшло досі два. Подаємо ось тут їх дослівні переклади, а крім того деякі завваги відносно примінювання в житті до тих нових розпорядків через урядові мірничі чинники краківського дистрикту.

I.

РОЗПОРЯДОК ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПРИСЯЖНИХ ЗЕМЛЕМІРІВ В ҐЕНЕРАЛЬНОМУ ҐУБЕРНАТОРСТВІ

з 23. липня 1940 р. (Дневник Розпорядків Ґ. Ґ., I. частина, ч. 47, ст. 221).

А. Дослівний переклад; § 1. Присяжні землеміри б. польської держави потребують для континуовання своїх чинностей затвердження через Відділ Внутрішніх Справ при Уряді Ґенерального Ґубернатора.

§ 2. Фахові назви „присяжний землемір" (Беайдетер Ляндмессер) може вживати тільки той, хто одержав затвердження по думці § 1. Іншим особам не вільно вживати цього, або подібного заводового окреслення.

§ 3. 1. Прохання на уділення затвердження по думці § 1. треба вносити до Відділу Внутрішніх Справ при Уряді Генерального Ґубернатора.

2. До подання треба долучити: а) урядово удостовірений переклад декрету на присяжного землеміра, б) посвідку властивого для місця замешкання Повітового (Міського) Старости, що не має ніяких застережень щодо уділення затвердження, в) запевнення в місце присяги внескодавця, що він та його дружина, якщо є жонатий, не є жидівського походження.

§ 4. Винні нарушення приписів цього розпорядку будуть карані вязницею й гривною, або одною з цих кар.

§ 5. Цей розпорядок входить у життя з днем 1. серпня 1940 р.

Краків, 23. липня 1940 р.

Генеральний Ґубернатор
Франк.

Б. Завваги. 1) Практика виказала, що крім документів, вичислених в § 3. вище наведеного розпорядку, мірнича влада вимагає ще власноручного, по-німецьки написаного, перебігу життя й удостовірених перекладів (на німецьку мову) таких документів: а) кінцевого свідоцтва мірничих студій, б) свідоцтва з мірничої практики від часу укінчення мірничих студій, до хвилини зложення іспиту на присяжного землеміра, в) свідоцтва іспиту на присяжного землеміра.

У бувших державних урядовців, що мають за собою щонайменше 10 літ державної мірничої служби, вистарчить замість свідоцтв, згаданих вище під б) і в), відповідна заява в самім поданні та відповідна посвідка тієї державної установи, в якій вони повнили цю 10-літню службу.

Якщо внаслідок воєнних студій ніяк не можна дістати якесь пропавше свідоцтво, то треба умістити в самім поданні відповідну заяву, а замість забраклого свідоцтва долучити в німецькій мові відповідну посвідку з важністю присяги (Ейдесштаатліхе Ерклерунґ) трьох достовірних свідків, (нпр., інших присяжних землемірів, державних урядовців і т. п.), яких підписи мусять бути удостовірені нотарем, або якою-небудь урядовою установою.

2) У поданні на затвердження мусить бути подане місце сталого осідку бюра присяжного землеміра й докладна адреса. Показується в практиці, що мірничі власті затверджують на осідок бюра, нпр., в краківськім дистрикті тільки такі місцевості, в яких є щонайменше осідок городського суду і в яких ще нема забагато, або зовсім нема, присяжних землемірів. Вимки роблять тільки для комасаторів, яких затверджують також по селах, які вони комасують. Про інформації, в яких місцях є ще вільні місця присяжних землемірів, найкраще звертатися до мірничого відділу в Уряді Шефа даного дистрикту.

3. Раз затверджений осідок бюра можна змінити тільки за попереднім дозволом мірничої влади (так бодай водиться в краківськім дистрикті).

4. По внесенні подання, перед затвердженням, відбувається з правила інспекція бюра через відпоручника мірничого відділу Уряду Шефа Дистрикту. Як виказав досвід у краківськім дистрикті, інспекцію переводиться в тому напрямі, чи бюро є вивінуване в потрібні мірничі й рахункові прилади й чи вони й архів є упорядковані, чи всі книги (замовлень, кореспонденційна і касова) ведеться як слід, чи виконання дотеперішніх праць відповідає всім обовязуючим приписам і вимогам, чи льокаль бюра є відповідний і в належному порядку та чистоті й т. п. Якщо інспекція випаде з неґативним вислідом, то мимо виконання всіх інших вимог, — можна затвердження не одержати.

5. Землеміри, які є урядовцями в приходній (державній, самоврядній) службі, не можуть ані одержати, ані виконувати управнень присяжних землемірів; якщо вони вже мають затвердження, то їх зараз по вступленні до такої служби счеркнуть з лісти присяжних землемірів і відбирають їм їх урядові печатки.

II.

РОЗПОРЯДОК ПРО УНІФІКАЦІЮ МІРНИЦТВА В ҐЕНЕРАЛ-ҐУБЕРНАТОРСТВІ

з 14. грудня 1940 р.

(Дневник Розпорядків ҐҐ, I. частина ч. 70, ст. 365).

А. Дослівний переклад: § 1. Всі уряди й усі особи, що є зайняті в мірництві, мають у помірових справах повинуватися вказівкам Уряду Ґенерального Ґубернатора — Відділ Внутрішніх Справ.

§ 2. Проекти всіх передбачених тріямбуляційних і полігонових праць мають бути перед початком праці в полі предложені властивому Шефові Області.

§ 3. Всі нові поміри площ, повище 10 га, треба перед початком праці в полі зголосити Урядові Генерал Губернатора (Відділ Внутрішніх Справ), що постановить, як і котрі ці поміри виконає його поміровий персонал.

§ 4. Важне для заложення одноцільного помірового апарату, акти, мапи й пляни будуть збирані в осібних архівах мап, що треба заложити при Шефах Округів. В цих архівах мап будуть переховувані:

1. Акти й пляни помірові по укінчених працях.
2. Ведені при урядах податкових мапи площ для клясифікації ґрунтів.
3. Тригонометричні й полігональні помірові акти для міст, якщо міста не мають власних архівів, що дали б достаточну ґарантію правильного переховування і були б ведені урядниками вищої ранґи.

§ 5. Власники й особи, уповноважені до ужиткування ґрунтів, як також ті, що мають права на нерухомостях, — дадуть на жадання властивого Шефа Округи пляни, акти й т. ін. йому часово до диспозиції.

§ 6. Для всіх через мірничі уряди в Ґенерал-Ґубернаторстві виготовлених помірових плянів, що мають бути помічними до ведення ґрунтових поділів у ґрунтових книгах, як також у ґрунтовому катастрі як у гіпотечних урядах, є вимагана відимація відповідного Шефа Округи.

§ 7. Якщо вичислені у § 6 пляни є роблені вільнозаводовими присяжними землемірами, мусять мати крім клявзулі (Відділу Катастрального — прим. Ред.) ще відимацію відносного Шефа Округи. Видавання плянів до рук замовляючого дозволене щойно по одержанні клявзулі та відимації. Поступовання підлягає оплатам. Оплати назначує Уряд Ґенерал-Ґубернаторства.

§ 8. Розпорядок входить у життя з днем 1. січня 1941 р.

Краків, дня 14. грудня 1940.

Ґенеральний Ґубернатор
Франк.

Б. Завваги: 1. Пляни, про які мова в § 7 вище наведеного розпорядку, мають бути перед висилкою до мірничого відділу Уряду Шефа Дистрикту — оскільки ходить про краківський дистрикт — заосмотрені затверджуючою клявзулею катастру.

2. Пляни висилається до Уряду Шефа Дистрикту в стількох примірниках, скільки потрібно для клієнта, а крім цього ще один примірник для Уряду Шефа Дистрикту, а другий для власного архіву присяжного землеміра. Перший лишається в Уряді по думці § 4. вище наведеного розпорядку, а другий мусить присяжний землемір переховувати стало в свойому архіві й на жадання показати його підчас інспекції бюра. Також і цей примірник, так як і всі примірники для клієнтів, мусить мати затверджуючу клявзулю Уряду Шефа Дистрикту (а в краківському дистрикті також і катастру).

3. Належність за провірку плянів, по думці § 7 вище наведеного розпорядку, вплачується по одержанні чеку уряду до каси дистрикту. Ця належність виносить:

Підставова оплата за кожну помірову справу 2 зол.
Крім цього: за кожний діткнений, або новоутворений кавалок ґрунту („Ґрундштік") 1 „
і за кожний розпочатий гектар 0.20 „

Секція Інженерів при УЦК.

Надійшов сам Великдень. Чудова ніч. З високих, вічним снігом покритих гір лине ароматний запах степового квіту, зливаючись на долині із запахом розцвілих яблунь, груш, вишень, черешень, що їх тут, біля церкви, повно. В „арнках" для поливання деревини й збіжжя (в Туркестані опади дощеві рідкі, поливати треба ростини штучно) біжить і мило журчить чистесенька, наче кришталь, вода. В освіченій морем свічок і лампад церкві відчинили всі вікна і двері, бо годі було витримати спеку. Цілу ніч біля церкви — повно народу. Радість на всіх обличчях, навіть кірґізів, що їх найшло повно й яких обдаровано щедро писанками. В церкві лунає спів нашого хору: „Воскресения день, просвітимся людие", сповіщаючи перемогу Вічної Правди над злом і темрявою. По Службі Божій хор мусів ходити по домах та співати при „христосуваннях".

23. квітня, в день св. Великомученика Юрія, патрона нашої громади, зібралися наші виселенці з усіх доокола чних сіл, щоби спільно відсвяткувати наш храмовий празник. Спільними зусиллями влаштували ми по церковних торжествах обід, до якого засіли також запрошені місцеві. Думки мимоволі полинули на далекі міста, у рідні сторони, з яких нас силоміць вигнали.

(Далі буде).

— **ТУРЕЦЬКИЙ** міністер закордонних справ Сарачоґлю прийняв послів держав, звязаних із Туреччиною договором у Сандабаді, а саме Іраку, Ірану й Афганістану.

— **70 ВІДСОТКІВ** американських летунів заявилося за Ліндберґом і підтримує його в противоєнній акції.

— **ДЕ ВАЛЄРА** заявив, що Ірляндія мусить бути самовистарчальна. Довіз вугілля з Анґлії зовсім припинився.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ТРАВЕНЬ.

9. Пятниця — смч. Василя.
10. Субота — смч. Симеона.

— КОМБАТАНТИ Й ІНВАЛІДИ! В пятницю, 9. ц. м. в 19 год. в салі при вул. Льоретанській 18. — Надзвичайні Ширші Сходини Секції Допомоги Українським Комбатантам та Інвалідам при УДК. Приявність обовязкова. Займати місця на салі до год. 18.50. — Управа.

— ВСІМ НАШИМ ВІДБОРЦЯМ подаемо оцим до відома, що з днем 15. травня здержимо дальшу висилку наших часописів і журналів, коли до цього речинця не вирівнять своїх залеглостей.

— УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ХОР під проводом Володимира Божика виступить — як нас повідомляють з Люблина — перед своїм виїздом в турне по Німеччині з двома концертами в Замістю у днях 10. і 11. травня ц. р. Опісля УНХор загостить до Люблина, де в салі театру виступить із концертами в днях 12., 13. і 14. травня ц. р. Зчерги УНХор іде до Холму та до інших міст у Генерал-Губернаторстві.

— ВЖЕ ПОЯВИЛОСЯ травневе число „ІЛЮСТРОВАНИХ ВІСТЕЙ" що приносить м. ін. статтю про українців у Бачці, новелю Юл. Тарновича, огляд сучасної німецької прози д-ра О. Ф. Беера з Відня, статтю про П. Ковжуна (у дволіття смерти), багато ілюстровану його ґрафіками, докінчення „Українців у Єгипті" інж. Божка та прецікавий репортаж Бориса Ольхівського з поїздки по Холмщині. Маріян Козак у „Культурному ґетті" розглядає бездоріжжя, на яких знайшлася українська духова культура в Г. Г. Рецензії, карикатури Ека, ребус і шахи замикають це багате змістом число „Ілюстрованих Вістей".

— КУПИМО, ОБМІНЯЄМО АБО ПОЗИЧИМО негайно комплет або поодинокі числа журналу п. в. „УКРАЇНСЬКЕ ДОШКІЛЛЯ", що виходив у Львові в роках 1937—1939. Журнал слати на адресу: „Українське Видавництво", Краків, Райхсштрассе 34.

— КУРСИ ПРОВІДНИЧОК ДИТЯЧИХ САДКІВ У ЛЮБЛИНІ. Повідомляємо, що в часі від 11. V. до 1. VI. ц. р. відбудуться в Люблині курси провідничок дитячих садків для округи повіту: Люблин, Пулави, Янів Любельський із Красніком. Учасницями курсів можуть бути: інтеліґентні жінки, студентки високих шкіл, учениці вищих кляс середніх і фахових шкіл, найінтеліґентніші дівчата з Куреня Молоді, що скінчили 7 кляс народньої школи й мають 18 літ життя. Оплата за курс виносить 50 зол., з узглядненням знижок, з удержанням. Зголошення на курс надсилати до УДК в Люблині, вул. Театральна 62. — Референт Культурної Праці.

— УКРАЇНСЬКА СЛУЖБА БАТЬКІВЩИНІ! В таборах Української Служби Батьківщині — брак передовиків праці („Форарбайтер"-ів) українців. Платня 5—6 зол. денно, харч і одяг. Вимога: уміння вести провід у праці, знання німецької мови. Подання враз із життєписом вносити до УЦК, Краків, вул. Зелена ч. 26. (Відділ Опіки на Молоддю й Родиною). 4х

— ВЗИВАЄМО ВСІХ, що покінчили які-небудь курси пожарництва та які працювали в пожарничих сторожах — негайно зголосити до УЦК своє прізвище та імя, адресу, опис життя й відписи посвідок покінчених курсів. Усі ті, що бажали б вписатися на курси пожарництва — внесуть подання до УЦК, додаючи свої життєписи. — Український Центральний Комітет, Краків, вул. Зелена ч. 26. (Відділ Опіки над Молоддю й Родиною). 4х

— ЗАХОДОМ УДК В КРАКОВІ відбудеться в суботу 10. травня ц. р. в год. 19.30 доклад п. Миколи Капустянського на актуальні історично-воєнні теми у великій салі УДК при вул. Льоретанській ч. 18. Вступ за добровільними датками для хворих та інвалідів. — УДК-Краків.

— „ГРУБЕШІВ — НАЙБІЛЬШ НА СХІД ВИСУНЕНЕ ПОВІТОВЕ МІСТО НАД БУГОМ". Під таким наголовком помістив „Кракавер Цайтунґ" ч. 104 довший звіт про відвідини п. ґубернатора Цернера у Грубешеві з нагоди введення в уряд нового Крайсгавптмана п. Буссе. Представники українців були приявні підчас цього акту в салі засідань староства. П. Ґубернатор підкреслив, що в Грубешівщині живе понад 60% українського населення. Звіт ілюстрований двома світлинами; одна з них — це українська православна церква в Грубешеві.

— ЗАМІСТЬ ВІНКА на могилу бувш. пароха й заслуженого на культ.-освітнім і економічнім полі Громадянина в Раво-руському повіті, бл. п. о. Антона Твердохліба, що помер дня 24. III. 1941 року в Смільнику, складаємо 24.80 зол. на передплату „Малих Друзів" для вбогої української дітвори в Смільнику. — Степан і Наталка Совики.

Як Іден виправдувався

ПРИЗНАННЯ НІМЕЦЬКОЇ ПЕРЕВАГИ

БЕРЛІН, 8. V — В середу промовляв у палаті громад Іден та виправдувався в звязку з останніми невдачами в Північній Африці та на Балкані. Між іншими він сказав:

„Німеччина має по своюму боці всі матеріяльні можливості. Тому мусимо — сказав Іден — дбати про те, щоби це відношення відвернулося".

Це вперше анґлійський міністер сказав ясно, про що Анґлії розходиться. Промова Ідена змагала також до того, щоб зменшити нахил до оптимізму між анґлійцями, бо події раз-у-раз приносять розчарування. Таке змагання зазначилося за останні дні в політиці Анґлії. Дуже цікаве для заломання анґлійських оптимістичних настроїв те, що написав відомий місячник „Ди Найнтінт Сенчери". Він заявив буквально так: „Ми легковажили ворога і перед війною і після її вибуху".

Вся промова Ідена змагала до того, щоб подати вигідні для анґлійського уряду причини невдачі анґлійського походу на Балкани і в Північній Африці, що їх підготовлювали з найбільшими коштами й найбільшими надіями. Всупереч тому всьому, що анґлійці досі казали про свій похід на Бенґазі, Іден тепер заявив, що анґлійці не мали ніякого наміру йти далі поза Бенґазі. Коли Черчіль іще на початку лютого називав Бенґазі єдиним із найважніших стратеґічних точок, то Іден сказав, що Бенґазі непридатне для анґлійців.

ІДЕН ПРО БАЛКАН І ТУРЕЧЧИНУ

Також і про Грецію Іден не сказав нічого нового. Він за всяку ціну старався зазначити, що він сам не хоче нести відповідальности за катастрофу на Балкані і що вона спадає на ввесь британський кабінет, голову південно-африканського уряду ґен. Смутса і ґен. Вейвела. Далі Іден признав, що вже незадовго перед тим, як Югославія підписала приступлення до пакту трьох великодержав, Анґлія зробила все можливе, щоби її спонукати до війни проти Німеччини. Вкінці Іден дав змогу здогадуватися, що Анґлія ще не покинула думки, щоби десь на Близькому Сході почати наступ проти Німеччини й щоби таким чином використати ще якийсь невтральний край. У звязку з тим Іден сказав про Туреччину таке: „Кожному ясне її значіння, як вихідної точки проти нового наступу на Близькому Сході".

НАДІЇ НА АМЕРИКУ

Останні уступи своєї промови Іден присвятив Злученим Державам. Він зовсім виразно сказав, що Анґлія мусить виробляти більше кораблів і більше муніції, бо це єдине, що може помогти проти Німеччини. З того виходить, що Анґлія не має ані досить кораблів, ані муніції. Тому чим скорше мусить прийти допомога Злучених Держав. Для повноти тієї сумної картини воєнного положення Анґлії треба додати, що Іден не забув і про анґлійського амбасадора в Уошинґтоні Гелифекса. Він згадав, що саме тепер Гелифекс вибирається в поїздку до західніх стейтів, де є найсильніша опозиція проти політики Рузвельта. Гелифекс має переконати західні стейти, що вони мусять помогти Анґлії за всяку ціну.

СПРАВА ДОВІРЯ В ПАЛАТІ ГРОМАД.

ШТОКГОЛЬМ, 8. V. — Минулої середи палата громад висловила 447 голосами проти 3-ох довіря для уряду Черчіля. Тим самим палата громад одобрила анґлійську політику на Балкані й на Близькому Сході.

Ще раз показалося, що палата громад не репрезентує справжнього народу, але тільки інтереси анґлійських капіталістів. В дійсності анґлійський нарід не має нічого проти упадку Черчіля.

ІРАК ВІДКИДАЄ АНҐЛІЙСЬКІ ОБІЦЯНКИ

БАҐДАД, 8. V. — Анґлійські летуни скинули летючки до населення Іраку. В них говориться, що анґлійці не загрожують самостійності арабських народів. У звязку з цим баґдадське радіо стверджує, що в Іраку знають уже вартість анґлійських летючок і обіцянок та не надають їм ніякого значіння. Анґлійські летючки матимуть в Іраку такий самий успіх, як в інших краях. Анґлія переконається, що з Іраком бореться спільно цілий арабський світ.

ЩО СКАЗАВ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПІДБЕХТУВАЧ?

НЮ-ЙОРК, 8. V. — Американський міністер війни Стімсон виголосив промову, що вже дає уявлення про те, чого громадяни Злучених Держав мають очікувати від людей, що їх насилу хотять увігнати в війну. Промова Стімсона зверталася проти Німеччини, Італії та Японії й була без всякого доброго смаку. В тій промові Стімсон видвигнув домагання Злучених Держав і Анґлії панувати над морями. Стімсон заявив, що муситься обмежити „безправний наступ на океані". Іншими словами Стімсон хотів сказати, що німецькі кораблі не мають що робити на морях. Для Стімсона це самозрозуміле, що Злучені Держави без огляду на свою невтральність доставляють анґлійцям муніцію та інший воєнний матеріял. Стімсон вважає „злочином", що Німеччина заявила, що буде торпедувати кожний корабель, який іде до Анґлії.

ФІНСЬКИЙ ЗАКОН ПРО ПОВНОВЛАСТІ

Президент Фінляндії затвердив у вівторок предложений йому й прийнятий Державною Радою проект закону про повновласті, що продовж останніх місяців відограв таку важливу ролю підчас парляментарних дебат. Закон про повновласті з днем 9-го травня ввійшов у життя. У звязку з його правосильністю треба надіятися на великі зміни у державі. Міністерство суспільних справ має у пляні розпорядок щодо винайму мешкань та унормування ринкових цін. Міністерство постачання виготовляє нові розпорядки, що відносяться до поправи примусового загосподарювання, а міністерство рільництва щодо поширення засівних просторів.

ЗІСТРІЛЕНО 12 АНҐЛІЙСЬКИХ ЛІТАКІВ

БЕРЛІН, 8. V. — Підчас повітряних боїв над каналом Ля Манш ворог утратив 6 ловецьких літаків типу Спитфаєр і 1 літак типу Герикен, над побережжям зайнятих теренів два боєві літаки типу Брістоль-Бленгайм. Над Мальтою зістрілено дальші 3 ловецькі літаки типу Герикен.

РУМУНІЯ ВИЗНАЛА ХОРВАТІЮ

БУКАРЕШТ, 8. V. — Голова румунської держави, ґен. Антонеску, вислав телеграму д-рові Павеличеві у відповідь на його телеграфічне повідомлення про створення самостійної хорватської держави та про визнання її Німеччиною й Італією. Румунія визнає самостійну Хорватію та бажає з нею вдержувати найтісніші взаємини в новому європейському ладі.

— ШВЕДСЬКИЙ міністер закордонних справ Хрістіян Ґінтер вибирається 8. травня до Фінляндії у звязку з переговорами, які зачалися вже перед кількома тижнями між шведським і фінляндським урядами.

— ФІНЛЯНДСЬКИЙ маршал Маннерґайм вернувся до Фінляндії після довшого відпочинкового побуту у шведській санаторії Ульріцеґам. Перед тим він побував ще в столиці Швеції — Штокгольмі.

— АНҐЛІЯ поширила бльокаду не тільки на Ірак, але й на Іран (Персію).

З українського життя

ХОЛМЩИНА В ЧЕСТЬ ШЕВЧЕНКА.

80-ті роковини смерти Т. Шевченка зустріла Холмщина низкою академій, святочних концертів і театральних вистав. На терені холмського повіту зорганізував кілька академій Український Народній Театр під проводом Назара Обідзінського, що від довшого часу, приневолений обставинами, почав знову мандрівку по селах. Так, напр., 10. III. виставив згаданий театр у селі Струпин Великий „Назара Стодолю", а 23. III. зорганізував разом із шкільною дітворою академію в прикордонному селі Сверже. В програму ввійшли дитячі деклямації й співи, вистава „Назар Стодоля" і реферат п. Обідзінського про Шевченка. В двох селах, у Верещах Великих і Столпю, збіглись Шевченківські свята з закінченням куховарських курсів. Верещі святкували роковини 9. III. в салі місцевої школи. Виконавці, учитель Л., шкільна дітвора і хор молоді під орудою п. Климюка дали цікаву, з живим змістом програму. На святі були представники українських установ у Холмі з головою УДК, лейтн. Шрамченком. Село Столпе уладило свято 28. III. Крім згаданих, відбулись Шевченківські академії в Ігнатові, Турці, Серебрищу та інших селах холмського повіту.

Кілька академій відбулось у самому центрі, в Холмі. Дня 9. III. уладило Шевченківське свято українське передшкілля. Свято уладили своїми силами діти за допомогою провідниці п. Гетьманчук. Дали вони низку Шевченкових віршів, кілька хорових точок і одну інсценізацію. Свято відкрив представник відділу Культурної Праці при УДК в Холмі, Цар. Дня 8. III. уладила Шевченківське свято народня школа в Холмі. Були на ньому представники шкільної влади та шкільні інспектори в Холмі — радн. Меснер і інж. Литвинець. В дні 30. III. відбулась з ініціятиви холмського УДК святочна академія для громадянства. В театральній салі української гімназії явилось багато громадян. Відкриття доконав кап.-лейтн. фльоти Шрамченко, голова УДК. Згодом соборний хор під орудою П. Куриленка відспівав „Заповіт". Реферат з глибокими міркуваннями про літературну мову в творах Шевченка виголосив архиєпископ Іларіон. В дальшій програмі виступала капеля бандуристів К. Місевича, що виконала дві мельодії: „Ой, нема, нема ні вітру, ні хвилі" та „Ой, Морозе, Морозенку". Опісля хор відспівав кілька пісень, а В. Штуль продеклямував „Кавказ".

На ширшу скалю відбулось Шевченківське свято, уладжене гімназійн. молоддю. Був це зрештою концерт. Відбувся він 6. квітня в гімназійній салі. Саля була перед розпочаттям концерту вщерть виповнена. На концерт прибув архиепископ Іларіон, голова УДК кап.-лт. Шрамченко та представники цивільної влади з п. Крайсгавптманом Гагером, комісарем міста Остернаком, шкільним радником Меснером та референтом пропаганди д-ром Борманом. Численно теж явились військові. На зовнішній частині сценічного піднесення читали приявні великий напис: „Будеш, Батьку, панувати, поки живуть люди". В глибині сцени на стіні висів на тлі національного прапору портрет поета, а по боках його містилися написи — заголовки Шевченкових творів та рік їх видання. Концерт почався німецьким державним гимном, що його виконав гімназійний хор під проводом д-ра Г. Мельника. Вступне слово, спочатку в німецькій, а пізніше в українській мові виголосив управитель гімназії д-р М. Білик. Прелегент змалював героїчний шлях боротьби українського народу за право до життя та змалював яскраво постать та значіння Т. Шевченка в цій боротьбі, особливо ж його „Кобзар", що був і є для українців тим, чим для німців була Біблія Лютра й сьогодні є „Майн Кампф". Далі хор відспівав „Заповіт". Опісля чергувались взаємно українські й німецькі деклямації поезій Шевченка з хоровими точками. Виведена була інсценізація „Черниця" та виступав скрипковий дует. В перервах грала трубна орхестра гімназії. Концерт закінчився відспіванням цілою салею національного гимну. Концерт, як цілість, випав добре. Безперечною заслугою його є те, що розкрив він перед чужинцями завісу з обличчя нашої культури й показав їм багатство творчости Т. Шевченка.

Зі спорт

МИСТЕЦТВА УКРАЇНСЬКИХ ДРУЖИН ПОЧАЛИСЯ.

„Сян" II. програє із „Степом" з Бушкович воковером 3:0.

Дня 4. травня почалися мистецтва українських дружин за першенство українських дружин у Ген. Губернаторстві змаганнями II. групи. Цього дня запасна дружина Сян II. з Нім. Перемишля мала стрінутися в Бушковичах із тамошньою дружиною Степ. Дружина Сяну II. не ставилась узагалі до цих змагань і суддя п. Гуцул відсвистав воковер (3:0) у користь дружини господарів. Така поведінка змагунів, а передусім проводу дружини, не свідчить добре про спортову дисципліну.

СЯН I. — НІМЕЦЬКА ВІЙСЬКОВА ДРУЖИНА 2:2 (1:1).

Перші товариські змагання в цьому сезоні розіграв Сян I. з німецькою військовою дружиною з Нім. Перемишля 4. травня. Сян виступив до цих змагань без Дигдалевича, Гринишина, Турка, Лапичака й Кобзяра та без ніякої попередньої підготови й тому заграв ці змагання слабо. Тільки Гуцул і Зілинський були ясними точками дружини, завдяки яким Сянові вдалось осягнути вислід нерішений. Решта — було скомбіноване й незігране. Німецька дружина була сильним противником і мала більше з гри від нашої, одначе не вміла чи не вдалось їй виграти, бо Гуцул стояв у великій мірі на перешкоді. — Гру розпочинають Сяновики. Гості відбирають нашим мяч і переводять численні атаки на ворота Сяну, одначе не можуть передістатися через Зілинського до воріт. Гуцул, який виказав на цих змаганнях свою першорядну клясу, виловлював з-під ніг мяч. Одна із оборон кінчається рукою заложника на карнім полі, за що суддя зовсім слушно диктує карний мет, що його Богурат замінює в перші ворота. Гості натискають і здобувають 8 хвилин пізніше вирівнюючі ворота. У другій півгрі гості далі натискають, та Гуцул є все на місці. У 60 хвилині Хитра пробивається, подає Богуратові, а цей сильним стрілом здобуває другі ворота. Сян провадить 2:1. У 65 хвилині лівий крайник гостей пробивається, подає, мяч переймає середущий напасник і стріляє вирівнюючі ворота. Сян старається виграти, та без успіху. Суддював п. Р. Мзринович. Видців біля 500.

— ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ І ВІДБОРЦІВ. Для скорого виконання замовлень на книжки й часописи з Ген. Губернаторства відкрили ми конта для кожного роду видань зокрема. Тому просимо ВП. Передплатників і Відборців уживати на висилку грошей ЧЕКІВ, ПРИЗНАЧЕНИХ ДЛЯ ОКРЕМИХ ДІЛІВ:

„Краківські Вісті"-щоденник	ч. конта	3812;
„Краківські Вісті"-тижневик	„	3813;
„Ілюстровані Вісті"	„	3814;
„Дорога"	„	3815;
„Малі Друзі"	„	3816.

Гроші призначені на книжки, образи, картки, вирівнання рахунків за комісову продаж — висилати чеками нашого В-ва ч. 2143. Хто не має наших чеків, може купити чисті блянкети в поштовім уряді, вписати число конта й вислати гроші. Гроші з Німеччини, Протекторату й Словаччини просимо висилати дальше чеками нашого Видавництва, як дотепер: з Німеччини посилати чеками нашого В-ва ПША Берлін 68085; з Протекторату ПША Праг 78513; зі Словаччини чеками Татра-Банка, Філіялька в Братісляве, Братіслява ч. 5015 на рахунок „Українске Наклядательство в Кракове". Замовлення зі Словаччини можна висилати також на адресу нашого заступника інж. Д. Яримента, Банська Стіявніца Франтсахта. — На чеках з Німеччини, Протекторату й Словаччини просимо зазначувати, на що призначені гроші. — УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО.

Дрібні оголошення

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/12 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 8 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередну адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва за Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-30. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79